

Äldrenämnden

Översyn av ersättningsnivåer på särskilt boende för äldre

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar att behålla dagens fem ersättningsnivåer på särskilt boende för äldre.

Sammanfattning

Enligt mål och budget för äldrenämnden 2016 – 2018 ska en översyn av ersättningsnivåer på särskilt boende för äldre genomföras inför budget år 2017.

Översynen visar att konsekvenserna av att införa en enhetlig ersättningsnivå är övervägande negativa. Äldrenämnden föreslås att besluta att behålla dagens fem ersättningsnivåer.

Anledningarna är flera:

- Det blir oerhört kostsamt för äldrenämnden att införa en enhetlig ersättningsnivå om boendena inte ska få försämrade ekonomiska villkor.
- Eftersom boendena idag har olika ersättningsnivåer för sina kunder skulle en enhetlig ersättningsnivå medföra att denna förändring slår väldigt olika på de olika boendena.
- Boendena blir mindre benägna att ta emot kunder med stora omvårdnadsbehov.
- Genom att behålla nuvarande ersättningsnivåer avgör kundens omvårdnadsbehov vilken ersättning boendet erhåller.

Ärendet

Enligt mål och budget för äldrenämnden 2016 – 2018 ska en översyn av ersättningsnivåer på särskilt boende för äldre genomföras inför budget år 2017.

”Nacka har differentierade ersättningsnivåer för särskilt boende medan Stockholm stad har infört en enhetlig nivå oavsett omsorgsnivå. Det finns en risk för att anordnare prioriterar Stockholmskunder framför Nackakunder. De differentierade nivåerna leder också till att anordnare begär cirka 500 ombedömningar av nivåerna per år. Det tar också tid och resurser. Under 2016 behöver det göras en noggrann utredning av ersättningsnivåerna.”
(Ur Mål och budget 2016-2018)

Stockholm stad och andra kommuner som har infört en enhetlig ersättningsnivå för särskilt boende har olika ersättningar för vård och omsorg med somatisk inriktning och för vård och omsorg med demensinriktning. Även Nacka kommun differentierar, det vill säga erbjuder en högre ersättning för demensplatser.

Nacka kommun har i dagsläget cirka 65 procent av platserna på de särskilda boenden för äldre som drivs i privat regi i Nacka kommun. Det finns olika anledningar till den relativt låga andelen, till exempel:

- Att endast ta emot kunder från Nacka skulle medföra en osäkerhet för de privata anordnarna, de vill sprida de ekonomiska riskerna.
- Nacka betalar en lägre ersättning än till exempel Stockholms stad och Huddinge kommun.
- Det behövs en kö till boendet för att garantera snabb omsättning av platser.

Andelen Nacka-kunder ser olika ut hos de privata anordnarna. Det finns ett antal anordnare som prioriterar Nacka-kunder på grund av att kommunikationen med myndighetssidan i Nacka fungerar väsentligt bättre än med andra kommuners myndigheter.

Jämförelse mellan Nacka och Stockholm

I Nacka kommun och Stockholms stad finns bland annat följande ersättningsregler avseende särskilt boende för äldre:

- **Nacka:** Det finns för närvarande fem olika ersättningsnivåer för särskilt boende för äldre. Det är kundens vårdtyngd som avgör vilken ersättning det särskilda boendet erhåller. För demensplatser utgår en extra ersättning.
Stockholm: Har infört en fast ersättning per dygn för platser med somatisk inriktning och en högre fast ersättning per dygn för platser med demensinriktning.
- **Nacka:** Ingen schablonersättning för lokaler utgår.
Stockholm: Anordnaren får en schablonersättning för lokaler i de fall anordnaren har kostnader för lokaler.
- **Nacka:** Boendena fakturerar kunderna för maten.
Stockholm: Kostnaden för maten ingår i ersättningen till boendet.
- **Nacka:** Ersättningen utgår från och med kontraktsdagen. Det skiljer oftast sju dagar mellan kontraktsdag och inflyttningsdag. Om kunden avlider eller flyttar får boendet ersättning enligt nivå ett (den lägsta nivån) i två veckor.
Stockholm: Ersättningen utgår från och med den dagen kunden flyttar in till och med den dag kunden flyttar eller avlider. Anordnaren erhåller en särskild ersättning, oavsett inriktning, för tom plats i sju dagar efter avflyttning eller dödsfall.

- **Nacka:** Privata anordnare får ett påslag om 6 procent på ersättningen för momskompensation.
Stockholm: Privata anordnare får ett påslag om 4,2 procent på ersättningen för momskompensation. Även schablonersättningen för lokaler är högre till privata anordnare.
- **Nacka:** I samband med årsskifte justeras ersättningarna i enlighet med beslut i kommunfullmäktige.
Stockholm: I samband med årsskifte justeras ersättningarna i enlighet med omsorgsprisindex (OPI). Lokalschablonen justeras med konsumentprisindex (KPI) juli som bas.

För- och nackdelar med enhetlig ersättningsnivå

Konsekvenserna av att införa en enhetlig ersättningsnivå är beskrivna nedan. Nackdelarna är betydligt större än fördelarna, därför föreslås att Nacka kommun ska behålla olika ersättningsnivåer på särskilt boende för äldre.

Fördelar med enhetlig ersättningsnivå

- Det underlättar för anordnarna att jämföra ersättningen från Nacka kommun med Stockholms stad avseende särskilt boende för äldre.
- Det blir enklare för anordnarna att planera sin verksamhet, de ekonomiska förutsättningarna blir tydligare vilket underlättar budgetarbetet.
- De 500 ombedömningar som görs varje år behöver inte längre utföras. Boendesamordnaren, som gör nivåmätningarna, uppskattar att mätningarna tar cirka tjugo procent av en heltidstjänst.

Nackdelar med enhetlig ersättningsnivå

- Det blir oerhört kostsamt, i relation till befintlig budget, för äldrenämnden att införa en enhetlig ersättningsnivå om boendena inte ska få försämrade ekonomiska villkor. Eftersom boendena idag har olika ersättningsnivåer för sina kunder skulle en enhetlig ersättningsnivå medföra att denna förändring slår väldigt ojämnt. Om Nacka skulle införa en kostnadsneutral enhetlig ersättning skulle den hamna långt under Stockholms stads ersättning.

Samtidigt måste det betonas att det inte går att endast titta på dygnersättningen för att få en uppfattning om hur stor ersättning boendena får. Kommunernas ersättningsregler skiljer sig åt, bland annat i hur de hanterar schablonersättning för lokaler, matkostnader, hur länge ersättning betalas ut efter dödsfall och hur stor ersättningen är samt när ersättning börjar utgå till boendet. Dessa skillnader gör det svårt att jämföra olika kommuners ersättningar.

- Boendena blir mindre benägna att ta emot kunder med stora omvårdnadsbehov. Med dagens olika ersättningsnivåer får boendena ersättning utifrån vårdtyngd.
- De boenden som anpassat bemanningen efter vårdtyngden har inte längre den ekonomiska möjligheten att göra detta.
- Nacka seniorcenter har framhållit att det är angeläget med en ersättning för tom plats som betalas ut längre än sju dagar. Det tar längre tid för Nacka seniorcenter att fylla tomma platser eftersom de inte ingår i Stockholms stads kundval, vilket de privata boendena i Nacka gör. Om Nacka kommun skulle besluta om enhetlig ersättningsnivå borde Nacka även anpassa övriga ersättningar till Stockholms stads.
- Eftersom det idag finns olika ersättningsnivåer ger det möjlighet att jobba mer individuellt med kunden och större ekonomiskt utrymme att anlita specialistkunskap vid behov. Samtidigt finns en risk att verksamheten individanpassar utifrån nivå istället för tänka utifrån kund.

Ekonomiska konsekvenser

Om äldrenämnden beslutar att behålla dagens fem ersättningsnivåer får det inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget har inga konsekvenser för barn.

Carina Smith
Planerare/utvecklare
Sociala kvalitetsenheten

Anna-Lena Möllstam
Enhetschef
Äldreenheten